

حل تمرین درس ۸ (کتاب نحو مقدماتی)

پرسش و تمرین

۱. مبتدا و خبر را با ذکر يك مثال تعريف كنيد.

- الله عادلٌ
- تعريف در كتاب موجود مي باشد

۲. آيا مبتدا هميشه معرفه و مقدم است؟

- غالباً

۳. انواع خبر مفرد را بنويسيد.

- جامد - مشتق

۴. خبر در چه صورتی بايد با مبتدا مطابقت کند؟

- در صورت مشتق بودن

۵. جاهای خالی را در جمله های ذیل با کلمات مناسب پر کنید.

- جمله ای که دارای مبتدا و خبر باشد، جمله اسمیه نامیده می شود.
- اعراب جمله ها و شبه جمله ها محلي می باشد.
- هر گاه خبر جامد باشد مطابقت آن با مبتدا لازم نیست.

۶. در جمله های ذیل مبتدا و خبر را مشخص کرده و نوع خبر مفرد را تعیین کنید.

(۱) امام علی علیه السلام: الرَّزْقُ مَقْسُومٌ ، الْحَرِيصُ مَخْرُومٌ ، الْبَخِيلُ مَذْمُومٌ.

- الرَّزْقُ: مبتدا
- مَقْسُومٌ: خبر مشتق
- الْحَرِيصُ: مبتدا
- مَخْرُومٌ: خبر مشتق
- الْبَخِيلُ: مبتدا
- مَذْمُومٌ: خبر

۲) امام علی علیه السلام: الدُّنْيَا أَمَدٌ، الْآخِرَةُ أَبَدٌ.

- الدُّنْيَا: مبتدا
- أَمَدٌ: خبر جامد
- الْآخِرَةُ: مبتدا
- أَبَدٌ: خبر جامد

۳) امام علی علیه السلام: الشُّكْرُ زِيَادَةٌ.

- الشُّكْرُ: مبتدا
- زِيَادَةٌ: خبر جامد

۴) امام علی علیه السلام: الْعَجْبُ حُمْقٌ وَ الْجَهْلُ مَوْتُ وَ الْفِكْرُ رُشْدٌ.

- الْعَجْبُ: مبتدا
- حُمْقٌ: خبر جامد (مصدر جامد)
- الْجَهْلُ: مبتدا
- مَوْتُ: خبر جامد
- الْفِكْرُ: مبتدا
- رُشْدٌ: خبر جامد

۵) امام علی علیه السلام: الْقَلْبُ خَازِنُ اللِّسَانِ، اللِّسَانُ تَرْجُمَانُ الْجَنَانِ.

- الْقَلْبُ: مبتدا
- خَازِنُ: خبر مشتق
- اللِّسَانُ: مبتدا
- تَرْجُمَانُ: خبر مشتق

۷. در جمله های ذیل مبتدا و خبر را مشخص کنید.

۱) قرآن کریم: الْحَمْدُ لِلَّهِ.

- الْحَمْدُ: مبتدا
- لِلَّهِ: خبر شبه جمله

۲) قرآن کریم: وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ.

- أَلْعَاقِبَةُ: مبتدا
- لِلْمُتَّقِينَ: خبر شبه جملة

(۳) رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم: أَلَأَنَّا مِنِ اللَّهِ ، وَأَلْعَجَلَةُ مِنِ الشَّيْطَانِ.

- أَلَأَنَّا: مبتدا
- مِنِ اللَّهِ: خبر شبه جملة
- أَلْعَجَلَةُ: مبتدا
- مِنِ الشَّيْطَانِ: خبر شبه جملة

(۴) رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم: أَلْمُسْلِمُونَ عِنْدَ شُرُوطِهِمْ

- أَلْمُسْلِمُونَ: مبتدا
- عِنْدَ شُرُوطِهِمْ: خبر شبه جملة

(۵) امام علی علیه السلام: أَلْآخِرَةُ بِالْإِسْتِحْقَاقِ، أَلدُّنْيَا بِالْإِتِّفَاقِ.

- أَلْآخِرَةُ: مبتدا
- بِالْإِسْتِحْقَاقِ: خبر شبه جملة
- أَلدُّنْيَا: مبتدا
- بِالْإِتِّفَاقِ: خبر شبه جملة

(۶) امام علی علیه السلام: أَلْحِسَابُ قَبْلَ الْعِقَابِ ، أَلتَّوَابُ بَعْدَ أَلْحِسَابِ.

- أَلْحِسَابُ: مبتدا
- قَبْلَ: ظرف
- قَبْلَ الْعِقَابِ: خبر شبه جملة
- أَلتَّوَابُ: مبتدا
- بَعْدَ: ظرف
- بَعْدَ أَلْحِسَابِ: خبر شبه جملة

۸. در جمله های ذیل مبتدا و خبر را مشخص کرده و نوع خبر جمله را مشخص کنید.

(۱) امام علی علیه السلام: أَلتَّوَاضُّعُ يَرْفَعُ، أَلتَّكْبُرُ يَضَعُ.

- أَلتَّوَاضُّعُ: مبتدا

- يَرْفَعُ: خبر جملة فعلية
- أَلْتَكْبُرُ: مبتدا
- يَضَعُ: خبر جملة فعلية

(٢) امام على عليه السلام: الصَّدَقُ يُنْجِي وَالْكَذِبُ يُرْدِي.

- الصَّدَقُ: مبتدا
- يُنْجِي: خبر جملة فعلية
- وَالْكَذِبُ: مبتدا
- يُرْدِي: خبر جملة فعلية

(٣) امام على عليه السلام: أَلْعِلْمُ يُنْجِدُ، أَلْحِكْمَةُ تُرْشِدُ.

- أَلْعِلْمُ: مبتدا
- يُنْجِدُ: خبر جملة فعلية
- أَلْحِكْمَةُ: مبتدا
- تُرْشِدُ: خبر جملة فعلية

(٤) امام على عليه السلام: أَلدُّنْيَا تَعْرُ وَ تَضُرُّ وَ تَمُرُّ.

- أَلدُّنْيَا: مبتدا
- تَعْرُ: خبر جملة فعلية
- تَضُرُّ: عطف
- تَمُرُّ: عطف به خبر

(٥) امام على عليه السلام: أَلْمُنَافِقُ قَوْلُهُ جَمِيلٌ وَ فِعْلُهُ أَلدَّخِيلُ.

- أَلْمُنَافِقُ: مبتدا
- قَوْلُهُ جَمِيلٌ: خبر جملة اسميه
- وَ فِعْلُهُ أَلدَّخِيلُ: عطف به خبر
- فِعْلُهُ: مبتدا
- أَلدَّخِيلُ: خبر جملة اسميه
- أَلدَّخِيلُ: صفت

(٦) امام صادق عليه السلام: صَلَاةُ اللَّيْلِ تُبَيِّضُ أَلْوَجْهَهُ.

- صَلَاةٌ: مبتدا
 - تُبَيِّضُ الْوُجُوهُ: خبر جمله فعلیه و محلاً مرفوع
۹. مبتدا و خبرهای ذیل را به صورت مثنی و جمع درآوردید.

مثال: الرَّجُلُ عَادِلٌ الرَّجُلَانِ عَادِلَانِ الرَّجَالُ عُدُولٌ

- سَعِيدٌ مُجْتَهِدٌ: سعیدان مجتهدان - سعیدون مجتهدون
- فَاطِمَةٌ مُجِدَّةٌ: فاطمتان مجدتان - فاطمات مجدات
- اللَّيْلَةُ مُقَمَّرَةٌ: الیلتان مقمرتان - الیالی مقمرات
- الْحَاكِمُ عَادِلٌ: الحاکمان عادلان - الحاکمون عادلون
- الْحَاكِمُ يَعْدِلُ: الحاکمان يعدلان - الحکام يعدلون
- الْمُنَافِقُ قَوْلُهُ جَمِيلٌ: المنافقان قولهما جمیلان - المنافقون قولهم جمیلون
- الْمُتَّقِي عَمَلُهُ مَقْبُولٌ: المتقیان عملهما مقبولان - المتقون عملهم مقبولون

۱۰. پاسخ صحیح را با این علامت (✓) مشخص کنید.

(۱) کدام یک از چهار جمله ذیل درست است؟

(الف) رفع مخصوص فعل است.

(ب) جزم مخصوص اسم است.

(ج) نصب و جزم مشترك میان اسم و فعل است.

(د) جزم مخصوص فعل و جرّ مخصوص اسم است. ✓

(۲) عامل در جمله " خَلَقَ اللَّهُ الْإِنْسَانَ " عبارت است از:

(الف) الله. (ج) الْإِنْسَانَ.

(ب) خَلَقَ. ✓ (د) هیچکدام.

(۳) علامت رفع عبارت است از:

(الف) سکون (ْ). (ج) ضمه (ُ). ✓

(ب) کسره (ِ). (د) فتحه (َ).

۴) فعل های " يَنْضَرْنَ و اَنْضَرْنَ " به ترتیب مبنی بر چه حرکتی هستند؟

الف) مبنی بر فتح و کسر. (ج) مبنی بر ضم و فتح.

ب) مبنی بر فتح و سکون. (د) هر دو مبنی بر فتح. ✓

۵) حروف در زبان عربی ...

الف) مبنی بر فتح هستند. (ج) مبنی بر حرکات سه گانه و سکون هستند. ✓

ب) مبنی بر سکون هستند. (د) معرب هستند.

۶) اسم منقوض اسمی است که:

الف) آخر آن یاء مدّی باشد. ✓ (ج) متصل به ضمیر متکلم باشد.

ب) حرف آخر آن، الف مقصوره باشد. (د) به همزه ای ختم شود که پیش از آن الف باشد.

۷) کدام يك از جمله های زیر غلط است؟

الف) ضمیرها و اسم های اشاره مبنی هستند.

ب) اُكْتُبَنَّ مبنی بر فتح است. ✓

ج) همه صیغه های ماضی، مبنی هستند.

د) ذَهَبْتُما مبنی بر سکون است.

۸) مضارع مرفوع است هنگامی که:

الف) از عوامل نصب خالی باشد. (ج) از عوامل جرّ خالی باشد.

ب) از عوامل جزم خالی باشد. (د) الف و ب. ✓

۹) کلمه "القاضی" در جمله "جاء القاضي":

الف) معرب است به اعراب محلی. (ج) معرب است به اعراب تقدیری. ✓

ب) معرب است به اعراب ظاهری. (د) مبنی است.

۱۰) کدام مضارع درست است؟

الف) لَنْ يَتَفَقَّهُ.

ج) لَمَّا يَدْخُلُ. ✓

ب) أَنْ يَرْضَ.

د) لَمْ يَخْشَى.

أَنْ يَرْضِيَ

لَمْ يَخْشَ

حوزة مجازيہ سندس طلبہ